

Teoretické vymedzenie konfliktov

BSSb1112 Hrozby a rizika v soudobém světě

Miriam Matejova

23.9.2021

Program

- Definícia konfliktu,
- Typy konfliktu,
- Fázy konfliktu,
- Všeobecné príčiny

Mierumilovnejší svet?

- Od polovice 20. storočia počet vojnových úmrtí klesol...ale konflikty a násilie stúpajú
- Konflikty sa stávajú fragmentovanejšími.
- Konflikty sa regionalizujú.
- Najviac ľudí zabíja zločin.

Terorizmus: rastúca alebo slabnúca hrozba?

- Terorizmus je stále rozšírený, ale jeho dopad sa znižuje.
- V západnej Európe počet úmrtí súvisiacich s terorizmom dramaticky poklesol, počet incidentov sa však zvýšil.
  - Sociálne médiá zohrávajú veľkú úlohu pri šírení xenofóbnych prejavov a podnecovaní k násiliu.

Technológia a konflikt

- Kybernetické útoky sú najrozšírenejšia súčasná hrozba.
  - Počet kybernetických útokov sa v prvom polroku 2019 v porovnaní s druhým polrokom 2018 zdvojnásobil.
  - Časté terče útokov: ropné a plynárenské spoločnosti, vzdelávacie inštitúcie, vlastníci kritickej infraštruktúry

Konflikt

- **Nezhoda** medzi dvoma alebo viacerými jednotlivcami alebo skupinami.
- **Nekompatibilita**, napríklad v dvoch veciach, ktoré nie je možné dosiahnuť súčasne.
- Situácia, keď sa aktéri voči sebe správajú konfliktne, aby dosiahli **nezlučiteľné ciele** alebo aby vyjadrili **vzájomné nepriateľstvo**.

Typy konfliktov

Konflikt cieľov

- Nekompatibilné ciele

Afektívny konflikt

- Nekompatibilné pocity / emócie

Kognitívny konflikt

- Nezlučiteľné myšlienky a nápady

Typy konfliktov

Intrapersonálny

- vnímaný jednotlivcom (v mysli človeka – týka sa hodnôt, myšlienok, princípov a emócií)

Interpersonálny

- medzi dvoma jednotlivcami

Vnútroskupinový

- v rámci skupiny, medzi členmi skupiny

Medziskupinový

- medzi skupinami

Konfliktné konanie verzus konfliktné správanie

- *Konfliktné konanie*: aktéri sa riadia racionálnym zmýšľaním
- *Konfliktné správanie*: aktéri môžu byť racionálni alebo iracionálni

Racionálne konanie

- 1) zvážiť možné kroky;
- 2) zvážiť pravdepodobné dôsledky každého kroku;
- 3) vyhodnotiť každú skupinu následkov;
- 4) vybrať možnosť s najžiadanejšími následkami

Konflikt a násilie

- Donucovacie konanie (coercion) núti súpera k tomu, čo nechce robiť, **hrozbou** násilia/zranenia alebo **skutočným** násilím/spôsobením zranenia.
  - **Fyzické násilie:** ublíženie alebo zabitie súpera alebo zničenie súperovho majetku.
  - **Symbolické násilie:** oslabuje súpera vyvolaním strachu, hanby alebo pocitu viny.

Konflikt a vojna

- Čo je vojna?
  - Extrémna forma sporu, použitie násilia, minimálne 1,000 úmrtí
  - Plánované organizované násilie, použitie násilia voči konkrétnym cieľom
  - Zabíjanie je odôvodnené, odlišuje sa od vraždy v bežnom prostredí

Typy vojny

- **Obmedzená vojna**

- Obmedzené ciele, zvyčajne skončí rýchlo
- Obvykle ide o dve krajiny bojujúce v obmedzenom priestore v krátkom čase
- Napr. vojna v Perzskom zálive (1991)

- **Totálna vojna**

- Cieľom je spravidla zničiť protivníka
- Mobilizácia všetkých zdrojov, aby sa vyhralo za každú cenu
- Bojuje sa, kým jedna strana už nemá schopnosť alebo vôľu bojovať

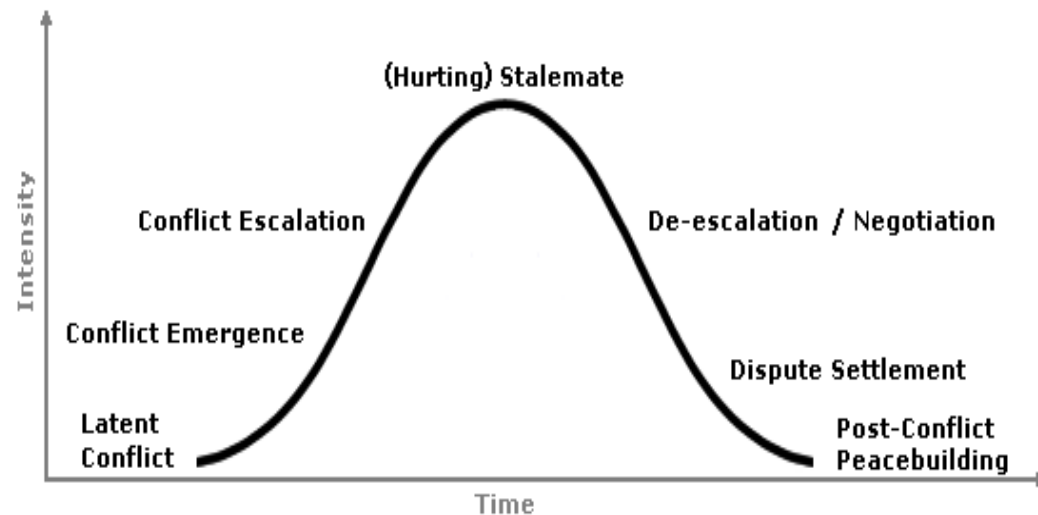
Meranie konfliktu

- **Menšie ozbrojené konflikty**
  - s viac ako 25 úmrtiami, ale s menej ako 1 000 za rok a po dobu trvania konfliktu
- **Stredne veľké ozbrojené konflikty**
  - s viac ako 25 úmrtiami a menej ako 1 000 za rok, ale viac ako 1 000 počas trvania konfliktu
- **Vojny**
  - konflikty s viac ako 1 000 úmrtiami spojenými s bojmi za jeden rok.

Fázy konfliktu

- 1) Latentný konflikt,
- 2) Manifestácia konfliktu,
- 3) Eskalácia,
  - Diskusia, polarizácia, izolácia, deštrukcia
- 4) Mŕtvy bod,
- 5) Deeskalácia,
- 6) Riešenie,
- 7) Postkonfliktné usporiadanie vzťahov (budovanie mieru)

Príčiny konfliktu

- Štúdium konfliktu si vyžaduje výskum:
  - typu aktérov,
  - charakteru zúčastnených strán,
  - dôvodu konfliktu,
  - pozadia konfliktu (napr. história vzájomných vzťahov),
  - kontextu (napr. rola externých aktérov).

Všeobecné príčiny konfliktu

- Konflikt záujmov
  - O územie (ak má materiálnu hodnotu)
  - Ekonomický (napr. o zdroje surovín)
  - Politický (o politické ciele ako nadvláda, hegemónia, atď.)
- Konflikt hodnôt
  - Etnický, náboženský, ideologický